

Sygn. akt II C 1102/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 marca 2015 roku

Sąd Okręgowy w Łodzi II Wydział Cywilny

Przewodniczący SSO Adam Kmiecik

Protokolant Monika Bartos

po rozpoznaniu w dniu 24 lutego 2015 roku w Łodzi

sprawy z powództwa T. W.

przeciwko I. W.

o unieważnienie umowy darowizny

1. oddała powództwo;
2. nie obciąża powoda nieuiszczoną opłatą sądową od pozwu;
3. nie obciąża powoda zwrotem kosztów zastępstwa procesowego na rzecz pozwanej.

Sygnatura akt II C 1102/14

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 27 marca 2014 roku powód T. W. wniósł o odwołanie darowizny z dnia 15 kwietnia 2013 roku dokonanej na rzecz pozwanej, swojej małżonki I. W..

W uzasadnieniu powód wskazał, iż pozwana wykazuje się niewdzięcznością w stosunku do powoda i jego teściowej. Wszczyna awantury, trzaska drzwiami, nie opiekuje się teściową. Pozwany podniósł również, że pozwana dopuściła się kradzieży biżuterii pochodzącej z pierwszego małżeństwa powoda. Powód wskazał również, iż, źródłem nieporozumień między nim a pozwaną były nieuregulowane rozliczenia wynikające z podjętej przez małżonków pracy w Norwegi.

(pозew z dnia 27 marca 2014 roku k. 2-2 verte)

Postanowieniem z dnia 22 września 2014 roku Sąd zwolnił powoda w całości od kosztów sądowych w sprawie.

(postanowienie k. 36)

W dniu 30 października 2014 roku wpłynęła odpowiedź na pozew pozwanej, w której wniosła o oddalenie powództwa w całości.

W uzasadnieniu pozwana wskazała, iż przyczyny podane przez powoda, a mające świadczyć o rażącej niewdzięczności pozwanej nie odpowiadają rzeczywistości. Pozwana zaprzecza, aby dopuszczała się względem powoda jakichkolwiek podstępnych działań. Pozwana zaprzecza aby pomiędzy nią a powodem doszło do jakich nieporozumień w związku z wypłatą wynagrodzenia za pracę w Norwegi. Pozwana zaprzecza również, jakoby dopuściła się kradzieży biżuterii. W uzasadnieniu podkreślono, iż pozwana swoim zachowaniem wykazała wobec powoda wdzięczność, która przejawia się w prowadzeniu wspólnego gospodarstwa, sprzątaniem, gotowaniem, a także poniesieniem nakładów finansowych na wspólną nieruchomość nie tylko w postaci remontu ale także w opłacaniu podatków i rachunków. Pozwana podniosła

również, iż obecnie pozwana żyje w zgodzie z mężem T. W., nie zostały zerwane między stronami więzi fizyczne czy duchowe. Strony stanowią normalne, udane małżeństwo, żadne z małżonków nie myśli o rozwodzie.

(odpowiedz na pozew k. 47-50)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Strony są małżeństwem od kwietnia 2004 roku. W dniu 15 kwietnia 2013 roku umową darowizny sporządzonej w formie aktu notarialnego przed notariuszem W. O., powód darował do majątku osobistego swojej żonie I. W. 3/6 części we współwłasności nieruchomości położonej w P. przy ulicy (...), oznaczonej jako działka nr. (...) o powierzchni 0,1946 ha objętej księgą wieczysta KW nr (...).

(akt notarialny z dnia 15 kwietnia 2013 roku k. 34 verte, bezsporne)

Strony zawarły małżeństwo w kwietniu 2004 roku w T.. Po zawarciu związku małżeńskiego pozwana wraz ze swoją małoletnią córką przeprowadzili się do domu powoda mieszczącego się w P.. Przez okres około 10 lat powód i pozwana mieszkali razem z córką pozwanej i teściową powoda. Obecnie strony mieszkają tylko z teściową, córka pozwanej wyprowadziła się do T..

Dom, do którego wprowadziły się strony był w stanie do remontu. Nie posiadał on toalety, dach przeciekał, w środku było zimno. Po wprowadzeniu się strony podjęły prace naprawcze przy kanalizacji, ociepleniu założono centralne ogrzewanie. W domu wymieniano poszycie dachu z papy na blachę. Wymieniono również drzwi frontowe. Robiono wylewki na podłodze. Od 2008 roku odnawiana była kuchnia , wymieniane okna.

Teściowa zamieszkiwała osobne pomieszczenia. W pierwszej kolejności w domu wyremontowano pokój dla córki pozwanej, aby dziecko miało warunki do nauki.

Znaczna ilość materiałów budowlanych potrzebnych do remontu domu została zakupiona przez pozwaną za środki finansowe uzyskane z tytułu wynagrodzenie za wykonywaną przez pozwaną pracę, oraz uzyskanych z sprzedaży składników majątku odrębnego. Prace remontowe powód w znacznej części wykonuje samodzielnie, powódka i inne osoby pomagają mu.

Pozwana opłaca wszystkie rachunki i podatki, związanych z użytkowaniem zamieszkaną przez strony nieruchomości. Pozwana na chwilę obecną zainwestowała w dom w P. przy ul. (...) kwotę, co najmniej 30.000 zł.

Pozwana ma stałą pracę, dziennie pracuje około 10-12 godzin, po powrocie z pracy poświęca jeszcze, co najmniej godzinę na prace domowe, część obowiązków domowych wykonuje również powód, głównie zajmuje się sprzątaniem. Pozwana i powód, aby pozyskać środki na remont domu wyjechali w 2013 roku na kilka miesięcy do Norwegii do pracy. Pozwana podczas pracy w Norwegii była legalnie zatrudniona, powód nie znalazł zatrudnienia, w związku z czym pomagał jedynie pozwanej przy wykonywaniu jej pracy. Strony niepoczyniły żadnych ustaleń, jakoby powód miał od pozwanej otrzymać wynagrodzenie za świadczonej jej pomoc.

(zeznanie świadka N. Z. zapis dźwiękowy 00:35:16-00:40:06, zeznania powoda zapis dźwiękowy 01:00:12-01:09:31, zeznania pozwanej zapis dźwiękowy 01:20:17-01:35:39 zeznania świadka R. G. zapis dźwiękowy 00:06:44-00:11:55protokół rozprawy z dnia 24 lutego 2015 roku k.199, , polecenie wpłaty podatku od nieruchomości k. 57, dowody wpłaty podatku od nieruchomości k. 58-59 faktury za zakup materiałów budowlanych k.62-107)

Pozwana do dnia wszczęcia postępowania w przedmiocie odwołania darowizny miała bardzo dobry kontakt z teściową powoda. Pozwana opiekowała się, teściową powoda, zawoziła ją do lekarzy, przygotowywała ciepłe posiłki. Obecnie relacje pozwanej z teściową powoda uległy pogorszeniu, kobiety nie odzywają się do siebie mimo zamieszkiwania w tym samym domu.

(zeznania powoda zapis dźwiękowy 01:09:31-01:19:40 zeznania pozwanej 01:20:17-01:28:50 zeznania świadka N. Z. 00:40:06-00:49:21 zeznania świadka R. G. zapis dźwiękowy 00:11:55-00:16:22 protokół rozprawy z dnia 24 lutego 2015 roku k. 199)

Strony nadal pozostają małżeństwem. Zarówno powód jak i pozwana deklarują chęć dalszej kontynuacji wspólnego pożycia, nie myślą o rozwodzie. Pozwana wprost deklaruje, że jest jej dobrze z powodem.

Strony postrzegane były przez otoczenie, jako bardzo udane małżeństwo. Zdarzało się jednak, że powód wyzywał bezpodstawnie powódkę od osób chorych psychicznie i niepoczytalnych.

(zeznania powoda zapis dźwiękowy 01:09:31-01:19:40 zeznania pozwanej zapis dźwiękowy 01:20:17 – 01:28:50, zeznania świadka N. Z. zapis dźwiękowy 00:35:16- 00:40:06, zeznania świadka R. G. zapis dźwiękowy 00:06:55- 00:11:55, zeznania J. S. zapis dźwiękowy 00:54:01-00:58:31, zeznania świadka P. J. zapis dźwiękowy 00:21:39-00:28:21 protokół rozprawy z dnia 24 lutego 2015 roku)

Osobą stale pracującą w małżeństwie stron jest pozwana. Pracuje dziennie około 10 h, jest zootechnikiem. Powód pracuje dorywczo, ostatnim jego stałym zatrudnieniem była praca w charakterze dozorca powód wykonywał ją przez okres 3 lat. Pozwana jest osobą pracowitą, rzetelnie wykonującą powierzone obowiązki.

Podczas zatrudnienia pozwanej w gospodarstwie rolnym, powód okazjonalnie pomagał jej w pracy. Łał on wodę do korytek dla świń, dosypywał paszę, pomoc ta była świadczona, co drugą trzecią niedzielę przez okres około 2 lat.

Pozwana jest postrzegana wśród osób znajomych, jako bardzo uczynna życzliwa, gościnna dostrzegająca potrzeby innych. Powód natomiast określany jest, jako konfliktowy zadziorny.

(zeznania świadka P. J. zapis dźwiękowy 00: 16:22-00:28:21 , zeznania świadka J. S. zapis dźwiękowy 00:54:01-00:58:31 protokół rozprawy z dnia 24 lutego 2015 roku k. 199)

Powód zarzucił pozwanej, iż ukradła mu złoto, które powód posiadał z pierwszego małżeństwa. Powód trzymał złoto w słoiku po dżemie, który był ukryty w domu zamieszkanym przez strony. W trakcie postępowania w sprawie okazało się, że złoto zostało przywłaszczone przez córkę pozwanej N. Z.. Córka pozwanej zabrała dwa pierścionki złote i sprzedała je za kwotę 200 zł. Miało to miejsce przed zawarciem umowy darowizny pomiędzy stronami. Powód nie zgłosił faktu zaginięcia biżuterii na policje.

(zeznania R. G. zapis dźwiękowy 00:11:55-00:16:22, zeznania N. Z. zapis dźwiękowy 00:49:21-00:53:28, zeznania powoda 01:09:31-01:19:40, zeznania pozwanej zapis dźwiękowy 01:28:50- 01:35:39 protokół rozprawy z dnia 24 lutego 2015 roku k.199)

Powód dokonał darowizny na rzecz powódki, chcąc ją zabezpieczyć na przyszłość. Fakt dokonania darowizny nie spodobał się rodzinie powoda. Rodzina powoda dzwoniła do pozwanej określając ją mianem „ hieny”.

Mimo namowy powoda, pozwana nie chciała, dokonać odwołania darowizny przed notariuszem.

(zeznania powoda zapis dźwiękowy 01: 09:31- 01:19:40, zeznania pozwanej zapis dźwiękowy 01:20:17- 01:28:50, zeznania świadka J. S. 00:54:01-00:58:31 protokół rozprawy z dnia 24 lutego 2015 roku k.199)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo jako bezpodstawne zostało oddalone w całości.

Powód T. W. wniósł o nakazanie pozwanej I. W. złożenie oświadczenia woli, iż przenosi na powoda przysługujący jej udział 3/6 w prawie własności nieruchomości objętej księgą wieczystą KW nr (...) prowadzoną w Sądzie Rejonowym w Pabianicach V Wydział Ksiąg Wieczystych, położonej w P. przy ul. (...).

Powód twierdzi, iż pozwana, po dokonaniu na jej rzecz darowizny udziału w/w w nieruchomości dopuściła się w stosunku do niego rażącej niewdzięczności. Powód zarzucił, iż pozwana ukradła mu złoto pochodzące z pierwszego małżeństwa powoda, nie rozliczyła się z nim należycie za pracę, którą powód wykonywał z pozwaną w Norwegii. Rażąca niewdzięczność pozwanej miała również przejawiać się w zachowaniu pozwanej w stosunku do teściowej powoda.

Zgodnie z treścią art. 898 §1 kc darczyńca może odwołać darowiznę już wykonaną, jeżeli obdarowany dopuścił się w stosunku do niego rażącej niewdzięczności natomiast stosownie do dyspozycji art. 899 § 3 kc darowizna nie może być po upływie roku od dnia w którym uprawniony do odwołania dowiedział się o niewdzięczności obdarowanego.

Pojęcie rażącej niewdzięczności odnosi się do takiego zachowania obdarowanego, które było skierowane przeciwko darczyńcy świadomie i w nieprzyjaznym zamiarze (por. wyr. SA w Lublinie z 29.1.2013 r., I ACa 697/12, niepubl.). Wyłączone są, zatem krzywdy wyrządzone darczyńcy w sposób niezamierzony przez czyny popełnione w uniesieniu bądź rozdrażnieniu, spowodowanym zachowaniem się lub działaniem darczyńcy (por. orz. SN z 2.3.1948 r., KrC 42/48, PiP 1948, z. 7, s. 136; post. SN z 29.9.1969 r., III CZP 63/69, Legalis; wyr. SA w Krakowie z 20.12.2012 r., I ACA 1234/12, Legalis). Ustalenie niewdzięczności po stronie obdarowanego wymaga analizy motywów określonych zachowań wobec darczyńcy, m.in. ustalenia, czy nie były one powodowane lub wręcz prowokowane przez darczyńcę (por. wyr. SN z 30.9.1997 r., III CKN 170/97, Legalis; wyr. SA w Łodzi z 17.4.2013 r., I ACa 236/13, niepubl.). Por. wyr. SA w Warszawie z 22.11.2005 r. (VI Ca 527/05, Rej. 2005, Nr 11, s. 158 i nast.), gdzie wskazano, że incydentalne sprzeczki, tym bardziej sprowokowane, nie mogą być podstawą odwołania darowizny. Por. także wyr. SA w Szczecinie z 14.4.2005 r. (I ACA 60/05, OSA 2006, Nr 10, poz. 35 z glosą apr. M. Niedośpiała, OSA 2007, Nr 9, poz. 86), zgodnie z którym nie może być mowy o rażącej niewdzięczności, gdy obdarowany godzi w dobra obdarowanego nawet umyślnie, ale działania te nie wychodzą poza ramy zwykłych konfliktów rodzinnych w określonym środowisku (tak wyr. SA w Szczecinie z 17.10.2012 r., I ACa 536/12, niepubl. oraz SA w Rzeszowie z 11.10.2012 r., I ACA 262/12, Legalis). Przejawem naruszenia etycznego obowiązku wdzięczności jest pozostawienie darczyńcy bez koniecznej pomocy (zob. wyr. SA w Poznaniu z 15.2.1994 r., I ACR 684/93, Wok. 1994, Nr 11, s. 51). Rażąca niewdzięczność może też znajdować wyraz w obmawianiu darczyńcy przez obdarowanego wobec osób trzecich o postępowanie, które godzi w jego dobre imię (zob. wyr. SN z 12.5.1998 r., II CKN 729/97, Legalis). Same zewnętrzne przejawy zachowania obdarowanego nie są wystarczającą podstawą do ustalenia przesłanki rażącej niewdzięczności. Według stanowiska SN z wyr. z 2.12.2005 r. (II CK 265/05, BSN 2006, Nr 3, poz. 11), same zawiedzione oczekiwania darczyńcy, co do należytego zajmowania się przez obdarowanego przedmiotem darowizny nie mogą uzasadniać jej odwołania. Istotne znaczenie ma, więc ustalenie w każdym wypadku motywów i intencji postępowania obdarowanego.

Zachowanie obdarowanego kwalifikowane, jako rażąca niewdzięczność powinno w zasadzie bezpośrednio dotyczyć darczyńcy. Zbyt daleko szedłby pogląd, w myśl którego zachowanie obdarowanego budzące powszechną dezaprobatę społeczną stanowi automatycznie przesłankę odwołania darowizny, nawet jeżeli nie było wymierzone przeciwko darczyńcy. Por. jednak pogląd wyrażony przez SN w wyr. z 13.10.2005 r. (I CK 112/05, Legalis), zgodnie, z którym dobre obyczaje w konkretnym środowisku i zwyczajowe relacje między obdarowanym a darczyńcą mogą stanowić jedno z kryteriów oceny zachowania obdarowanego. Natomiast należy uznać, że postępowanie obdarowanego sprzeczne z powszechnie respektowanymi normami moralnymi będzie z reguły bezpośrednio dotyczyć darczyńcy, osobiście go obrażać i wyrządzać mu krzywdę; por. orz. SN z 21.1.1948 r. (C I 773/47, OSN(C) 1949, Nr 1, poz. 11); wyr. SA w Białymstoku z 5.4.2013r. (I ACA 52/13, Legalis). Por. też wyr. SN z 22.3.2001 r. (V CKN 1599/00, Prok. i Pr. 2002, Nr 5, s. 40), wskazujący na istotne znaczenie motywów zachowania obdarowanego, który w ten sposób narusza świadomie podstawowe obowiązki ciążące na nim względem darczyńcy; podobnie wyr. SN z 26.7.2000 r. (I CKN 919/98, niepubl.), wskazujący, że zachowanie obdarowanego "musi cechować znaczne nasilenie złej woli skierowanej na wyrządzenie darczyńcy krzywdy lub szkody majątkowej". Za trafne należy uznać stanowisko wyrażone w wyr. SN z 7.4.1998 r. (II CKN 688/97, Legalis), zgodnie, z którym darowizna może zostać odwołana na podstawie art. 898 § 1 KC także wówczas, kiedy wysoce naganne zachowanie się obdarowanego skierowane jest wprawdzie bezpośrednio przeciwko osobie bliskiej darczyńcy, ale dotyka jednocześnie odczuć samego darczyńcy, i to w taki sposób, że usprawiedliwia ocenę postawy obdarowanego, jako rażąco niewdzięczną.

Z poczynionych w sprawie ustaleń wynika, że powód upatruje przejawów rażącej niewdzięczności po stronie pozwanej w dokonanej jak się okazało, przez córkę pozwanej, kradzieży złota, w nie czynieniu opieki nad teściową powoda. Powód czuje się również oszukiwany przez pozwaną, podając, iż powódka nie rozliczyła się z nim za pracę w Norwegii. Z drugiej strony powód i powódka nadal funkcjonują, jako małżeństwo, nie zostały przerwane żadne więzi łączące małżonków. Żadne z nich również nie deklaruje chęci rozwiązania małżeństwa przez rozwód, a wręcz przeciwnie, strony nadal chcą być ze sobą.

Za oddaleniem powództwa przemawia okoliczność, iż zgodnie z art.6 kpc powód nie wykazał, aby w stosunku do niego powódka dopuściła się rażącej niewdzięczności.

Ustalony w sprawie stan faktyczny, wskazując, iż okoliczności podnoszone przez powoda, jako jego zdaniem przejaw rażącej niewdzięczności pozwanej w stosunku do niego, w ocenie sądu nie wypełniają znaczeniowo w/w przesłanki odwołania wykonanej darowizny.

Jak okazało się w trakcie postępowania, złoto, którego, posiadaczem był powód, a o kradzież, którego posądzal powód pozwaną, zostało skradzione przez córkę pozwanej N. Z.. Córka pozwanej przyznała się do tego na rozprawie w dniu 24 lutego 2015 roku. Ponadto powód, już przed dokonaniem darowizny na rzecz pozwanej miał wiedzę o fakcie dokonania kradzieży złota, a mimo to zdecydował się na zawarcie umowy darowizny.

Również nie może być niniejszej sprawie uznane za przejaw rażącej niewdzięczności fakt, iż pozwana nie rozliczyła się finansowo z powodem za prace w Norwegii. Pozwana była zatrudniona w Norwegii, legalnie świadczyła tam pracę, za którą otrzymała wynagrodzenie. Powód, co prawda pomagał pozwanej, jednakże czynił to z własnej woli, nie był osobą zatrudnioną, a pomiędzy pozwaną a powodem nie było zdanej umowy o dokonaniu stosownych rozliczeń.

W ocenie Sądu za przejaw rażącej niewdzięczności nie może być również poczytywane, brak sprawowania, po zawarciu przez strony umowy darowizny, opieki przez pozwaną nad teściową powoda. Pomijając fakt, iż powód nie miał prawa wymagać aby pozwana opiekował się jego teściową, wskazać należy, iż opieka ta mimo wszystko była bezinteresownie sprawowana wiele lat przez pozwaną. Na marginesie należy również wskazać, iż pogorszenie relacji pomiędzy pozwaną a teściową powoda, nastąpiło z inicjatywy teściowej, która podobnie jak pozostała rodzina powoda, nie akceptuje dokonanego przez niego rozporządzenia majątkiem na rzecz pozwanej.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd uznał, iż powództwo nie zasługuje na uwzględnienie w całości.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 102 kpc mając na uwadze trudną sytuację finansową powoda, która między innymi, stała się podstawą zwolnienia go od kosztów sądowych. Sąd również woził pod uwagę, iż powód starał się dokonać odwołania darowizny na drodze polubownej, przed notariuszem.